

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks 5.50.

VRIJDAG 22 JUNIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels. 0.09
Voor elken regel meer. 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel-regt daaronder begrepen.

Voorheen waren bij ons de eerbewijzen zeldzaam . . . gering van prijs, maar daarom roemruchtig; nu worden zij met kwistige hand uitgedeeld, en hebben geen waarde meer.
Met dit voortreffelijk gezegde van den Romeinschen levensbeschrijver CORNELIUS NEPOS ving de Hoogleraar van Assen eene voorlezing aan, in de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde gehouden, waarbij dekomsten werden medegedeeld van het onderzoek: welke daden hebben onze vaders eere bewezen, welke was de wijze waarop zij het deden? en daarvan de slotsom werd uitgedrukt in de volgende mededeeling: „In de schoone dagen der Republiek werden vergelijking der groote daden, die uitgevoerd zijn, eerbewijzen spaarzaam en met voorzorg uitgedeeld, nooit aan rang of aanzien, en geboorte, maar alleen aan erkende verdiensten betoond.“
Die voorlezing was om haren inhoud belangrijk in die tijd, waarin zij werd gehouden, ofschoon destijds het bewind eene in het oog loopende strekking had, om tot het aangerezen en hoog loffelijk bevel onzer vaders terug te keeren.
Den 7 Februarij 1851, waarop de voorlezing geschiedde met de meeste vrijmoedigheid geantwoord worden de vraag „zijt gij getrouw gebleven aan dit bevel?“
Veelbeteekenerd is nu de openbaarmaking van dit stuk de Recensent van Junij 1855; want de voorlezing thans dubbel belangrijk en er is meer, ja overvloediger stof tot de herhaling der ernstige vraag, waarmede VAN ASSEN zijne rede besloot:
„Zijn wij getrouw gebleven aan dat beginsel? of heeft de Romeinsche levensbeschrijver ook voor ons het oordeel uitgesproken?“

Onder de verdedigers der afschaffing van den accijns op het gemaal was meer dan één, wien het raadzamer moest zijn geweest te zwijgen.
Al wie tot de April-bewegens behoorde en met dien finantiëlen maatregel zich vereenigde, kon, uit een politiek oogpunt, op het terrein van verdediging gewapend optredende, zich moeilijk reddend uit het gevaar, om door zijne eigene wapenen te worden gewond.
De Minister van Finantiën had een eigen standpunt, dat hem in zeker opzigt losmaakte van het April-Ministerie en veroorloofde het Regeringsvoorstel, op zich zelf en afgescheiden van eenige staatkundige rigting of van eene reeks van tegenstrijdige antecedenten, staatkundig en finantiël gebied, te verdedigen.
Die Minister heeft zijne taak met eere vervuld en de beginselen van staathuishoudkunde, door hem bevestigd, werden, even als de rondborstigheid van zijn karakter, niet het minst geroemd.
Voor het Ministerie ware het wenschelijk geweest, dat de taak der verdediging uitsluitend door dezen Minister ware vervuld; dat het voorbeeld van den Minister van Justitie ook door zijne overige ambtgenooten behalve den Minister van Koloniën, die tot het geven van inlichtingen verplicht werd) algemeen ware gevolgd, en dus vooral, dat de heer VAN HALL hadde gezwezen.
Waarlijk; waartoe was het noodig, dat hij sprak, men bij dit onderwerp geene de minste bevoegdheid tot spreken mogt toekennen, en zooveel op eigen terrein had op te ruimen, dat geen ongelukkiger keuze had kunnen gedaan worden door den generaal- en chef, dan om aan hem over te laten de taak om het terrein schoon te maken.
Het is dan ook geschied op baanvegerstrant, d. i. (men vergeve ons de vergelijking, wij konden geene meer juiste kiezen) om het baangeld.
De redevoeringen van den Minister van Finantiën hebben eene innige overtuiging van den pligt en de mogelijkheid der afschaffing van belastingen in het

belang der Natie; al wat de Minister van Buitenland-sche Zaken sprak, betrof het eigenbelang en de eigen-liefde.
Waarom niet gezwezen, gelijk de Minister van Justitie deed? Het Ministerie DONKER VAN HALL zou niet meer in zedelijke kracht verloren hebben.
En wat nu den heer VAN HALL geldt, is van gelijke toepassing op de ministeriële leden der Tweede Kamer, die bij de beraadslagingen tot verdediging van het regeringsvoorstel optraden.
Was het goed, dat en wat de heer SCHIMMELPEN-NINCK VAN DER OIJE gesproken heeft?
Wat tot verdediging van het Ministerie moest strekken, was in menig opzigt onzinnig; wat tot ondersteuning van den gewichtigen maatregel gezegd werd, had geen invloed, trof geen doel. Geen wonder, dat gedurende den loop der beraadslagingen het spreekwoord herhaaldelijk werd bewaarheid: „die aan den weg timmert moet aanstoot lijden.“
Met den heer VAN DER LINDEN zeggen wij: „Wanneer er meer geloof in den lande ware geweest aan de zelfstandigheid en eigene denkbeelden van dit Ministerie, zouden wij dan zooveel tijd aan dat punt hebben besteed gezien?“
En onder de rij der zwijgende ministeriële leden, die alleen zich hebben doen hooren bij de stemming, als het koor op het recitatief, had men den heer SCHIMMELPENNINGCK VAN DER OIJE veilig mogen rangschikken.

„De accijns op het gemaal is eene belasting, wier afschaffing het gansche stelsel der accijnsen omverstoort.“
Die stelling is toegestemd door de voorstellers van de afschaffing der belasting op de brandstoffen, opgenomen in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer op het wetsontwerp tot afschaffing van den accijns op het gemaal, maar wedersproken door de Regering in hare Memorie van Beantwoording.
De heer VAN LENNEP heeft die stelling ontwikkeld op de volgende wijze:
„Die belasting vordert een aantal, ja, de meeste ambtenaren. Die ambtenaren, die de belasting op het gemaal surveilleren, surveilleren tevens de opbrengst der andere belastingen, als die op het geslagt, het zout, de zeep enz. Die ambtenaren hebben een bepaald rayon, in hetwelk zij zich bewegen en hunne bezigheden verrigten; zij bezoeken de molens, die daarin gelegen zijn en gaandeweg ook al hetgeen daar tusschen ligt en aan hun toezigt is opgedragen. Na heft men de belasting op het gemaal op, waardoor het bezoeken der molens ophoudt noodig te zijn, maar die ambtenaren moeten toch hetzelfde rayon behouden; men kan dit niet uitbreiden; want men kan hen niet buiten de verplichting stellen om een zeker terrein van surveillance af te loopen. Het rayon blijft dus hetzelfde.“

Al hebben wij nu niet de eer en het voordeel, aan de bediening van Rijks-advocaat verknocht te zijn, dan gelooven wij toch de bevoegdheid te bezitten, om over die redenering eenig oordeel te vellen.
De accijns op het gemaal eischt daàr, waar één of meer korenmolens bestaan, een ontvanger en een voor een behoorlijk toezigt voldoende personeel van commiesen. Als die accijns wordt afgeschaft, wordt dat vereischte overbodig. De accijnsen op de zeep, het zout, het gedistilleerd en de bieren vorderen slechts toezigt daàr, waar die voorwerpen vervaardigd worden. Het getal van die fabrieken is intusschen meer beperkt dan dat der korenmolens. Van daar, dat de rajons minder en kleiner moeten worden; maar daardoor ook vermindering van personeel en beter, stipter toezigt. De verspreide ligging der korenmolens vordert een grooter personeel. Het toezigt op de fabrieken is meer onder het bereik en eischt minder personeel. In geen geval dus vergrooting van rayon; maar wel concentratie van toezigt. Een noodzakelijk gevolg daarvan zal zijn eene meerdere opbrengst van de nog bestaande accijn-

sen. Alleen het geslagt, dat met het gemaal in den regel onder een gelijk toezigt stond zal er bij lijden. In zoover is dus de accijns op het gemaal de hoeksteen van het accijnsstelsel, dat het kader van het personeel der perceptie, surveillance en contrôle voor het gemaal ook dat is voor alle accijnsen, behoudens aanvulling in sommige localiteiten.
Maar ofschoon wij dat gaaf toestemmen, mogen wij niet vergeten, dat, bij de berckening van het verlies der opbrengst van den accijns op het gemaal, niet in aanmerking is genomen wat op de kosten van perceptie, surveillance en contrôle kan worden bespaard, zoodat de Regering volkomen bij magte zou zijn, wanneer 's Rijks belang zulks vorderde, het personeel op denzelfden voet te laten tot verzekering van de rigtige opbrengst der overige accijnsen. Er zijn buiten dat uitgaven, die zonder twijfel moeten vervallen, zoodat de vergoeding van 2½ pCt. aan de gemeenten, die met de invordering van 's Rijks accijns zijn belast; de kosten van materieel voor de heffing enz., waarop wij later terugkomen, als wij de noodzakelijkheid en hoog-grootheid van een equivalent zullen beschouwen.
De accijns op het gemaal is dus wel de hoeksteen van het bestaande zamenstel der belastingen; maar met de afschaffing wordt het Rijksbelastingstelsel niet ondermijnd, maar hervormd.

De heer GROEN schrijft in de Nederlander over het bestaan van eene soort van bondgenootschap tusschen haar en de zoogenamde conservatieve partij:

„Het is twijfelachtig of die partij, gelijk ze tegen de gebeurtenissen van 1848 en tegen het Ministerie Thorbecke gekant was, nog een eigen bestaan heeft. Zij versmelt dagelijks meer in de ministeriële partij. Door wederzijdsche toenadering der partijen van vooruitgang en van behoud, is men nagenoeg onder hetzelfde systeem als vóór 1848, met wijziging van vormen en personen geraakt. Een systeem van revolutionair behoud. De leer zelve, waarop dit conservatisme steunt, is, gelijk wij meer-malen te kennen gaven, vooral in Nederland, onze meest gevaarlijke vijanden.“

Wij stemmen het gaarne toe, dat de anti-revolutionaire partij eene betreurenswaardige en smartelijke ondervinding heeft van eene partij, die zich bij voorketter de gematigde vooruitgang noemt, maar als vrijzinnig-conservatieve rigting wordt gekarakteriseerd: maar het kan toch niet worden ontkend, dat eenig bondgenootschap heeft bestaan, welke alleen die uitkomst heeft gehad, dat de een den ander heeft trachten te foppen

De schrijver der Politieke beschouwingen in het anti-revolutionaire Tijdschrift de Vereeniging (volgens het Weekblad van de Afgescheidene Gemeenten de Bazuin, vermoedelijk de heer M(ackay) uit 's Hage) vermaant:

„Wij verzoeken u rondom u te zien en u af te vragen, of gij het eigenbelang, het eigen ik, niet op eene schrikbare wijze invloed ziet uitoefenen, en als punt van uitgang, als beginsel en doel beschouwen?“

Maar let nu op de volgende verklaring:

„Wij mogen niet nalaten u de Christelijk-historische partij telkens meer en meer te doen kennen als de zoodanige, die zelve de eer des Heeren voor oogen houdt of, zoo zij hierin moogt falen, ten minste de eer des Heeren anderen voor oogen stelt.“

Niet onopgemerkt moet het blijven, hoezeer die partij zich zelve gestadig bewierookt en het twijfelachtig stelt of zij in een of ander opzigt faalt.
Wij zijn van een tegenovergesteld gevoelen.
Het oordeel over de waarde onzer handelingen laten wij aan anderen over, terwijl wij de geringe mate van onzen ijver gaarne erkennen en ernstig betreuren. Als de constitutionnele partij ten allen tijde waakzaam en ijverig ware, zij kon nog meer doen dan zij deed,

en haar voorbeeld zou meer ingang vinden dan de zedelessen, die zij anderen voorhoudt.

Het is waar; ook de genoemde Schrijver heeft gelijk, als hij zijne lezers vermaant: „doet naar onze woorden, maar niet naar onze werken.“

Dat is regt *anti-nomiaansek!*

Maar wat meer nut doet, dat lezen wij in de redevoering van den heer VAN DER LINDEN, uitgesproken in de zitting van 12 Junij jl.

„Wij willen niet ingrijpen in het Godsbestuur, maar wij willen wat menselijke onwijsheid deed, trachten te herstellen; wij willen de zaken weer brengen waarvan zij zijn afgekeerd, van den loop der natuur. Wanneer wij verkeerde belastingstelsels willen hervormen en verkeerde wetten willen verbeteren, dan grijpen wij niet in eene hoogere ordening, maar dan trachten wij te herstellen wat door menselijke dwaasheid of onwetendheid is bedorven.“

Een gulden levensregel, voorwaar, van de constitutionnele partij.

Daardoor wordt de orde en de vrede hersteld en bevestigd, als men, Gode gevende wat Godes is, eigene roeping en pligt niet vergeet, maar getrouw betracht.

Herstelling, hervorming, verbetering van wat menselijke onwijsheid, onwetendheid of onbesuisdheid heeft bedorven.

Geene omkeering van wat bestaat, geen nivelleren van wat in den weg staat; maar herstelling, hervorming en verbetering, zoover het ligt onder het bereik van menselijk vermogen, zoover het verzuim 's menschen zedelijke verantwoordelijkheid verzwaren kon.

Zonder in te grijpen in het Godsbestuur, in eene hoogere ordening, volgen den loop der natuur, en waar hij gekeerd werd, alle belemmering wegruimen; dat is, vooral sedert de optreding van het April-Ministerie, de dagelijksche taak der constitutionnele partij, die, met getrouwheid vervuld, ook op hooger en zegen kan doen hopen.

Zoo de anti-revolutionnaire partij deze beginselen had aangenomen; maar niet slechts aangenomen, ook toegepast en gehandhaafd, zij zou voor kwijning en wegsterving behoed zijn; omdat op staatkundig gebied altijd iets te herstellen, te hervormen, te verbeteren overblijft.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZICHT.

De *Euphrate* is te Marseille aangekomen met tijdingen uit Konstantinopel, loopende tot 11 dezer. Aan Abd-el-Kader was vergunning verleend om zijn verblijf te Konstantinopel te vestigen. Mehemed, de zoon van Reschid-Pacha, zou eerstdaags naar zijn gezantschapspost te Parijs vertrekken. Er had te Konstantinopel een brand gewoed, tengevolge waarvan het paleis van Ahmet-Fethi vernield is.

De tijdingen uit de Krim liepen tot 10 dezer. 27 Russische bataillons verdedigden het Mamelon-vert en de nabij gelegen batterijen.

Het geschut van het bastion Redan had een moorddadig vuur op de Franschen gericht. Twee keur-bataillons der laatste hadden echter de Russische hinderlagen veroverd en de Engelschen waren tot aan het bastion Groot-Redan doorgedrongen, waar zij het geschut vernageld hebben. Vervolgens hebben zij zich teruggetrokken. De Franschen en Turken zijn meester gebleven van het Mamelon en keerden tegen den vijand 15 stukken geschut, die niet vernageld waren.

Het verlies der Franschen bij dit treffen is 2000; dat der Engelschen 450 en dat der Russen 5500. De generaal Pellissier heeft schepen aangevraagd tot het vervoeren van gewonden. Te Konstantinopel zijn 500 Russische krijsgewangenen aangekomen.

De haven van Sebastopol werd streng geblokkeerd.

Te Tangarog zijn 6 magazijnen verbrand. Het graan in de magazijnen te Kertsch was gedeeltelijk onbeschadigd teruggevonden. De kapitein Lyons had de vernietiging van Mariapol voltooid. Een aantal van 2000 Russische manschappen was te Anapa geconcentreerd.

De heer Thouvenel is nog niet naar zijne ambassade vertrokken. Het is op den 23, dat hij Parijs zal verlaten. Het schijnt stellig, dat de heer Bourée te Teheran blijft. De heer Benedetti zal eene andere betrekking erlangen.

Het verslag van het comité van enquête onder voorzitterschap van den heer Roebuck vult niet minder dan acht kolommen der Engelsche bladen. Dit stuk schijnt ons wel van dien aard te zijn om in Engeland veel indruk te maken. Daarin wordt geconstateerd, dat er volstrekt geene overdrijving was in hetgeen gedurende den loop van den winter vermeld werd omtrent den lagcheliijken toestand van het Britsche leger. Het verslag werpt een blik op ieder der verschillende militaire diensten, en toont aan, dat sommige niet op de hoogte zijn van de door haar te volbrengen taak en dat anderen op eene jammerlijke wijze geleid werden. Maar de schuld daarvan moet niet gezocht worden, gelijk men een oogenblik dacht en in het parlement gezegd werd, bij de staatslieden die toen aan het hoofd van zaken stonden. Het verslag des heeren Roebuck bevat te dien opzichte een volledig herstel van eer voor den voormaligen minister van oorlog en den voormaligen secretaris van oorlog, den hertog van New-Castle en den heer Sidney-Herbert, die, vooral de eerste, zoo hevig aangevallen werden. De enquête heeft duidelijk doen uitkomen, dat zij wel verre van hun pligt verzaakt te hebben meer deden dan men

kon verwachten en maatregelen namen, die zij konden veronachtzamen.

De voorname oorzaak van het kwaad was gebrek aan eenheid en verantwoordelijkheid der verschillende takken van de militaire administratie. Doch men weet, dat sedert eenigen tijd belangrijke hervormingen zijn ingevoerd.

In de zitting van het Engelsche Hoogerhuis van den 29sten dezer, is de motie van lord Lyndhurst, betreffende de betrekkingen van Oostenrijk met de Westersche Mogendheden verdaagd.

De vermindering van effectief onder de vlaggen van het Oostenrijksche leger kan thans geen onderwerp van twijfel uitmaken.

Uit Weenen wordt, d.d. 20 Junij, berigt:

Om aan de reductie van het Oostenrijksche leger gevolg te geven, zijn de bataillons grenadiers en de bataillons van het depôt ontbonden; 26 generaals en een groot aantal andere officieren zijn op non-aetiviteit gesteld.

Ingevolge de verandering, welke in het reisplan des Keizers gebragt is, zal Z. M. den 10den Julij alhier terug zijn.

Uit Berlijn wordt gemeld:

Men spreekt van het bestaan eener Oostenrijksche dépêche van het midden dezer maand, volgens sommigen van 12 dezer, waarvan de strekking is, om zich met Pruisen te verstaan, bijzonder met opzigt tot eene gemeenschappelijke houding te Frankfurt.

Brieven uit Konstantinopel van den 8 Junij bevatten de treurige tijding, dat de roof in Griekenland steeds voortduurt.

Uit Kopenhagen verneemt men, dat de Koning van Denemarken den 18 Junij van zijn paard is gevallen. Men is voor geene ernstige gevolgen van dit incident beducht.

De Spaansche Cortes hebben in hunne zitting van den 15den de beraadslagingen over de constitutionnele grondslagen ten einde gebragt, met uitzondering van eenige amendementen van ondergeschikt belang, door verschillende leden der vergadering voorgesteld.

Deze discussie, welke den 23 Januarij aanving, heeft uit dien hoofde meer dan vijf maanden geduurd.

Wij gelooven, dat er weinig voorbeelden zijn van eene zoo moeilijke verlossing!

Eene dépêche uit Madrid van den 18 Junij meldt, dat de duurte van het brood te Santiago nieuwe onlusten heeft doen uitbarsten. Volgens dezelfde dépêche zou de Koningin dien dag te Madrid komen. De financiële quaestie was nog niet opgelost.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DONDERDAG, 21 JUNIJ.

In deze zitting zijn aan de orde de algemeene beraadslagingen over het ontwerp van wet tot goedkeuring van het tractaat omtrent de regeling van de grenzen van de Nederlandsche en Portugesche bezittingen op Timor en onderhoorige eilanden.

De heer v. ZUYLEN v. NYVELT vestigt de aandacht op art. 10 van het tractaat, luidende: «Le libre, exercice du Culte Catholique est garanti aux habitants des possessions échangées par le Portugal.» Hij is over dat artikel zeer verwonderd. Hij had toch gemeend, dat deze Regering eene Protestantsche regering bij uitnemendheid was en dat de Minister van Buitenlandsche Zaken was opgetreden als een redder en beschermer van de bedreigde Protestantsche kerk. Het heeft hem dus groote verwondering geboord, dat de Minister nu dat standpunt ten deze heeft verlaten.

Uit eene zinsnede van de Memorie van Beantwoording, meent Spr. af te leiden, dat de Regering pogingen heeft aangewend, om wederkeerigheid te verkrijgen, maar dat zij niet tot gunstigen uitslag hebben geleid. Nog een ander bewijs dat er pogingen daartoe door de Regering in het werk zijn gesteld en geen gunstigen uitslag hebben gehad, is, volgens spr., daarin gelegen, dat het Voorloopig Verslag is opgemaakt den 21 Februarij 11. en de Memorie van Beantwoording eerst in Junij 11. is ingezonden.

Dit alles doet hem denken, dat de pogingen, die voor de wederkeerigheid zijn aangewend, hebben afgestuit op den onwil der Portugesche regering. Wat, vraagt Spr., wordt door de Regering tot vergoeding van dit verzuim bijgebragt? In de Mem. v. beantw. wordt daaromtrent gezegd, dat er geene andere dan Roomsche-Catholijke Christenen in het afgestane landschap Maubara aanwezig zijn. Nu meent Spr., dat eene bepaling van reciprociteit hier niet onnoodig is. Wat toch zal nu het gevolg zijn?

Dat in een voormalig Nederlandsch gewest, bepalingen kunnen worden toegepast, die voor eenige jaren op betreurenswaardige wijze in verschillende Italiaansche Staten zijn gebezigd. Spr. behoef niet te zeggen, dat hij niet tot de onverdraagzamen behoort; integendeel, hij is zeer verdraagzaam en wordt elken dag verdraagzamer, naar mate hij met meer huivering vervuld wordt over den fakkels en de toorts van onverdraagzaamheid, welke in ons land hand over hand toeneemt.

Hij zal der Regering het afbreken van de R. C. kerk te Koekengen niet aanraden, of haar aansporen vreedzame optogten te beletten. Maar geheel iets anders is deze bepaling in een tractaat met eene vreemde Mogendheid. Dat hindert hem en moet stuitend zijn voor iedereen, die prijs sielt op de eer en de waardigheid des lands. Het gebrek dus eener bepaling van reciprociteit ten aanzien der godsdienstige vrijheid, is zijn bezwaar tegen de aanneming van het tractaat.

De heer VAN HEIDEN REINSTEIN wenschte ook het woord

te voeren over art. 10 van het tractaat. Hij moet echter een woord in het midden brengen over het tractaat in het geheel. Hij is nog niet voldoende ingelicht of de ruiling wel voordeelig is. Hij betreurt het vooral, dat de voorloopig executie aan gegeven en er zelfs reeds geld betaald is. — De bepaling van art. 10 heeft ook hem leed gedaan. Ware er niets gezegd, dan zou hij er in berouw hebben.

Hij begrijpt ook niet waarom dat art. 10 uitdrukkelijk in het tractaat is opgenomen. Men zegt, dat er geene andere dan Roomsche-Catholijke Christenen in het afgestane landschap Maubara aanwezig zijn. Maar Spr. wijst op de toekomst. De Regering steunt op eene toenemende verlichting; maar dit komt ook Spr. voor een ongelukkig beroep te zijn.

Hij erkent het, dat er vele sporen van verlichting in het godsdienstige aanwezig zijn; maar er zijn ook sporen van groote duisternis, vooral in het zuidelijk gedeelte van Europa, zoo als ook nog dezer dagen gebleken is in zekeren Cechetti, in Toskane.

En dan zegt spr., moet men voorzigtig zijn met een tractaat met zijne aller getrouwste Majesteit. Spr. ziet in eene 10 reden tot afstemming van het tractaat, zoo daaromtrent niet behoorlijk ingelicht wordt.

De heer MACKAY meent ook een woord in het midden moeten brengen, en hij gelooft daarop regt te hebben omdat hij in het tractaat met Costa-Rica ten minste wat borgen gevonden heeft voor het begraven van dooden. mist hij hier alle reciprociteit van godsdienstige vrijheid. Als het waar is, dat de Grondwet van Portugal ook verheid van godsdienst geeft, dan weet Spr. niet, waarom Regering dan die Grondwet niet heeft ingeroepen. Spr. vindt de beantwoording, in de Mem. van Antwoord van komende, allervreemdst.

Maar nu de heer van Zuylen er eene anti-ministerie quaestie van gemaakt heeft en hij de Regering heeft de voorkomen als bij uitnemendheid protestantsch en als beschermster de Hervormde Kerk, nu moet spr., zeggen dat hij dat nooit gemerkt heeft. Spr. kan dus aan de Ministerie geene grootere recriminatie maken dan aan de vorige welligt in omgekeerden zin. Maar hij wil geene recriminatie.

Hij zegt alleen, dat hij geen tractaat wil met opoffering der godsdienstige vrijheden. Hij kan in gemoede over die bepaling heenstappen, die tegen de verdraagzaamheid strijdt. Maar, zegt Spr., er is ook eene soort van verdraagzaamheid, die hij mede niet verlangt, namelijk neutraliteit door opoffering van een positief beginsel. Hij verklaart, dat hij in de uiting en verdediging van een positief beginsel nooit een toorts, maar veelmeer de uiting van een geweten ziet, dat eerbied verdient.

De heer L. D. STORM meent ook regt van spreken hebben. Hij heeft meermalen voor godsdienstige vrijheid voor alle partijen en gezindheden zonder uitzondering, gestreden. Dat beginsel mag niet uit het oog verloren worden en, daar dit nu hier wel geschied is, zal dit hem verhinderen zijne goedkeurende stem aan het tractaat te geven. Hij heeft nog eene opmerking; zij betreft de vergoeding van f80,000, die reeds door Portugal genoten is. De Regering legt de Kamer dus een beding ter goedkeuring van dat reeds gedeeltelijk uitgevoerd is.

De heer v. ZUYLEN v. NYVELT zegt en antwoordt op de heer Mackay, die zijne verwondering heeft aan den dag gelegd, omdat Spr. beweerd heeft, dat dit Ministerie uitsluitend Protestantsch is, dat hij alleen gesproken heeft van den Minister van Buitenlandsche Zaken, die opgetreden onder de leus van bescherming der Protestantsche kerk. Wat de opmerking van den heer Mackay over het verzuim van de Ministerie aangaat, meent Spr. dat daarin een zijdelings verwijt tegen dat Ministerie gelegen is.

Maar de heer M. geeft hem, Spr., zelf het wapen in de hand, ter bestrijding van die aanmerking. Die Spr. heeft het tractaat met Costa-Rica gepezen. Welnu, zegt Spr., dit tractaat is afkomstig van de vorige Regering. De slotte zegt Spr., dat, als hij gesproken heeft van onverdraagzaamheid, hij dan niet op de partij van den heer Mackay gedoeld heeft, maar dat hij gesproken heeft van een fakkels van onverdraagzaamheid.

De heer MACKAY doet opmerken, dat hij het vorig Ministerie niet van verzuim beschuldigd heeft, maar dat hij op de karakteristiek van den heer van Zuylen, die de Ministerie, als de beschermer der Protestantsche kerk, noemd heeft, geantwoord heeft, dat dit niet juist is. heeft er ook bijgevoegd, dat men het vorig Ministerie kon karakteriseren, maar Spr. wil dit niet doen, want beoordeelt nu alleen dit tractaat. En, zegt Spr., juist omstendigheid, dat hij het tractaat met Costa Rica heeft toegejuicht, onverschillig van welk Ministerie het is voortgegaan, bewijst dat hij geene recriminatie wilde.

De heer VAN ECK maakt in de eerste plaats eene denking ten aanzien van den vorm. Ten tweede vraagt of het tractaat zoo voordeelig is, om zich de uitkeering en de opoffering van twee ton te getroosten. In de stukken wordt alleen als reden tot sluiting van het verdrag gegeven de wenschelijkheid tot vaststelling der grensregeling. Nu wenscht hij welte weten of Portugal bij die grensregeling evenzeer belang heeft. Ten derde kan ook hij het tractaat niet aannemen, op grond van art. 10. Hij wil verstrekt niet door onverdraagzaamheid gedreven. Integendeel, maar hij wenscht, dat de regten, die hij aan de Roomsche-Catholijke medebroeders gunt, evenzeer voor de Protestantschen worden gehandhaafd.

De heer BAUD heeft zich ook verwonderd over art. 10. Hij heeft geen reden gevonden waarom hier niet het beginsel van wederkeerigheid is aangenomen. Hij heeft

eene gissing gowragd. De eerste spreker heeft gezegd, dat ons land de bakermat van godsdienstige vrijheid was. Spr. gelooft dit ook; maar het was in vroegere tijd niet alzo in onze O. I. bezittingen. Om staatkundige redenen bestond er tijdens onze voorouders in de kolonien geene godsdienstige verdraagzaamheid. Nu gist spreker, dat Portugal zich dit herinnert en dit ten behoeve zijner onderdanen voor het vervolg wil voorkomen.

De heer ROCHUSSEN ontkent niet, dat het tractaat ook afgescheiden van art. 10, een ongunstigen indruk op hem gemaakt heeft. Hij heeft zich toch afgevraagd, welke voordeelen wij daarvan verkrijgen. Hij is in eene vergelijkende getreden van den toestand, die bestaat en dien we zullen erlangen. En dan ziet hij niet in, welke voordeelen wij bekomen. Materiële waarde is in hetgeen we verkrijgen, niet gelegen. Hij treedt in eene uitvoerige schets van hetgeen er voorgevallen is nopens de eilanden, waarover dit tractaat loopt en hij komt daarbij tot de slotsom, dat hij aan dat tractaat geen groote waarde kan hechten; want waar het eigenlijk op aan komt, was regtens ons eigendom.

Intusschen nu het tractaat gesloten is en nu hij de vertrouwelijke officiële correspondentie heeft gelezen, is hij geneigd voor hetzelfde te stemmen, ook met het oog op de moeilijkheden, die uit eene niet-ratificatie van het tractaat zouden kunnen voortvloeijen. Ten aanzien van art. 10 komt het hem zonderling voor, dat die bepaling in het ontwerp van het verdrag niet werd aangetroffen. Eerst later is zij daarbij gevoegd. Hij wenscht dienaangaande van den Minister inlichtingen te vernemen.

Hij stemt toe, dat de opname van zoodanige bepaling hoogst ongelukkig schijnt. Hij kan zich die bepaling alleen begrijpen, omdat men de belijders der R. Kath. kerk wenschte te beschermen en er daar toch geen Protestanten gevestigd zijn. Dat is wel geene rogtvaardiging maar toch eene vergoeding van het artikel. Naar de inlichtingen, door den minister te geven, zal hij zijne stem regelen, hoewel hij geneigd is voor te stemmen.

De heer v. HOËVELL moet bekennen, dat art. 10 ook bij hem een zeer sonderlingen indruk gemaakt heeft. Ook hij had nooit gedacht, dat zoodanig artikel in het tractaat zou worden geschreven onder een gouvernement, dat opgetreden is onder de vlag van de belangen der Protestantsche kerk te zullen verdedigen. Eenige dagen geleden, is in deze Kamer gezegd, dat het Ministerie is een Ministerie van transactie. Dan begrijpt hij art. 10. In April deed men wellicht een stap regts, en nu doet men mogelijk een stap links.

Twee vorige sprekers hebben wel getracht dat artikel te vergoelijken, doch hij gelooft, dat die poging niet gelukkig is uitgevallen. Men heeft namelijk met zwarte kleuren geschilderd de godsdienstige onverdraagzaamheid, die ten tijde van de O. I. compagnie bestond. Dit is volkomen juist, maar hoe kan dat vroegere aanleiding geven tot dit artikel? Misschien heeft het gouvernement in het gebeurde, eenige jaren geleden, aanleiding gevonden tot art. 10.

Hij gelooft echter, dat het wenschelijk geweest ware, dergelijke bepaling in het geheel niet in het tractaat op te nemen. Maar als men dergelijke bepaling in het tractaat noodig achtte, dan was het, volgens Spr., volstrekt noodig, het beginsel van reciprociteit aan te nemen. Al ware het alleen om art. 10 zou hij tegen het ontwerp stemmen. Maar hij vraagt bovendien, als dit tractaat is aangenomen, zullen dan de de moeilijkheden weggenomen zijn? Spr. gelooft het tegendeel. Zoo men ze voor goed wil wegnemen dan moet de grenscheiding zoodanig worden getrokken, dat Nederland niet in aanraking kome met vassalen van Portugal, ten einde Nederland dan in de gelegenheid zij, ze tot hun pligt te brengen. Eerst dan zullen de moeilijkheden met het Portugeesch gouvernement eindigen en anders wordt er niets gewonnen. De Regering heeft ten voordeele van het verdrag zich o. a. beroepen 1o. op redenen van staatkundigen aard, en 2o. dat daardoor een einde komen zal aan de kostbare zendingen van Commissarissen. Spr. heeft de vertrouwelijke correspondentie gelezen, maar, daar hij daarvan geen openbaar gebruik mag maken, moet hij zich bepalen tot de verklaring, dat hij zich in staat rekent de bedoelde redenen van staatkundigen aard te wederleggen.

Van der vorige Sprekers heeft gewezen op de gevolgen van de hervormingen, die er kunnen ontstaan, zoo het tractaat niet geratificeerd wordt. Spr. vraest die volstrekt niet; want volgens de eigene verklaring der Regering in hare Memorie van Toelichting is de geheele regeling afhandeld gemaakt van de goedkeuring der schikkingen door de respectieve gouvernementen in Europa. Het gevolg van een niet goedkeuring zou dus zijn dat de zaak bleef zooals zij was vóór dat men het tractaat wilde sluiten. Zoo de Kamer toch verplicht was het tractaat goed te keuren, dan ware het onnoodig haar oordeel deswege te vragen.

De heer DE BRAUW zegt, dat de Nederlandsch-Protestantsche voorzeker dankbaar aan den eersten Spr. zullen zijn, dat hij met zoveel aandacht ook voor de toekomst voor de vrijheid der Protestanten het woord gevoerd heeft. Ook Spr. durft zich verdraagzaam noemen; maar dit zal hem niet heletten overal, waar regten mogten gekreukt zijn en dat met de wet in de hand kan aanwijzen, hij niet zal afblijven op te treden, ook al betreft het minderheden of schijnbaar kleinere zaken. Hij moet echter zeggen, dat hij over art. 10 van het tractaat een ander denkbeeld heeft dan door vorige sprekers in het midden gebracht is.

Het Portugeesch gouvernement kan niet anders, dan art. 10 verlangen. Spr. betwijfelt het toch, of onze Grondwet in de kolonien wel volstrekt van toepassing is en of het Grondwet van Indie zoodanige bepalingen bevat als onze Grondwet. Het is begrijpelijk, dat Portugal, waar geene godsdienstvrijheid bestaat; van zijn standpunt op eene bepa-

ling als art. 10 aandringt.

En nu vraagt Spr. of ons Gouvernement eene Protestantsche propaganda in de Portugesche bezittingen moet voorbereiden of mogelijk maken. Het zijn slechts twijfelvragen die hij oppert. Art. 10 zal hem dus geen bezwaar opleveren, om zijne stem aan het ontwerp te geven.

De heer ELOUË zal, wat de waarde van het tractaat betreft, de inlichtingen des Ministers afwachten. Zijn bezwaar betreft echter een ander gebied en het is hem daarbij onverschillig, welk Ministerie er bestaat, het vorige, het tegenwoordige of het toekomstige.

Hij bedoelt daarbij ook art. 10. Hij beantwoordt de heeren Baud en de Brauw. Zijne slotsom is, dat wij geen afstand mogen doen van iets, wat Nederland heeft toebehoord, anders dan met verzekering van dezelfde regten en dezelfde vrijheden in het godsdienstige. Dat is de pligt van Nederland en van de Nederlandsche Regering.

De MIN. VAN KOLONIËN zegt, dat daar het hier ook een koloniaal belang geldt, het niet te verwonderen is, dat hij deel aan de discussiën neemt. Doch hij zal alleen over het koloniaal gedeelte handelen; het andere aan zijn ambtgenoot voor Buitenl. Zaken overlatende. De oorsprong van het tractaat is gelegen in de moeilijkheden reeds sedert 1816 omtrent de grenscheiding bestaande, gelijk dit bereids door den heer Rochussen is opgegeven.

De Min treedt hierna in een historisch overzicht van de pogingen sedert dien tijd in het werk gesteld, om de zaak te vereffenen, gelijk dit bereids in de Memorien van toelichting en van beantwoording feitelijk is uiteen gezet. Het standpunt is dat het hier geldt eene overeenkomst door wederzijdsche gevolmagtigden in 1851 op Timor gesloten; en, vermits het ruiling van grondgebied geldt, moest het tractaat aan de wetgevende magten van beide landen onderworpen worden.

De zaak heeft lang getraineerd, omdat men haar als nadeelig voor Portugal afschetste. De Min. gaat nu de bezwaren na, door de onderscheidene sprekers in het midden gebracht. Ten aanzien van art. 10 zal hij slechts een enkel woord zeggen. Op het gebied van Maubara bevindt zich geen enkel Protestant; het zou dus overbodig zijn om voor de inwoners van dat landschap eene gunst te reclameren. De Min. verdedigt wijders het nut van het tractaat uit een koloniaal oogpunt.

Er kan twijfel bestaan aan het nut van de regeling der afbakening van de grenzen op Timor, Portugal stelt er ook wel prijs op en de Nederlandsche belangen worden daardoor meer krachtig bevorderd. Door dit tractaat worden de regten van Nederland stellig en duidelijk verzekerd. Daardoor wordt het regt erkend van Nederland op bezittingen, die wij reeds hebben, en waarover voortdurend twijfel bestond. Wij hebben nu juist dat gedeelte gekregen, waar kopermijnen zijn.

De MINISTER VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN zegt het niet te mogen ontveinzen, dat in Portugal de tegenstand tegen dit tractaat vrij hevig is. Hij wenschte dus den afloop daarvan in Portugal af te wachten. Alvorens art. 10 te verdedigen, zal hij verplicht zijn eenige algemeene opmerkingen in het midden te brengen, ten einde het juiste standpunt aan te wijzen. In de eerste plaats verhoudt het hem, dat er hier geene quaestie is van godsdienstigen aard, maar alleen van handhaving van het heilig beginsel van vrijheid van godsdienst.

De Min. kan ook de quaestie van oppositie tegen den Minister van Buitenlandsche Zaken ter zijde laten. Hij beroept zich op het programma van 1853, en als daaruit blijkt, dat het ministerie het vaandel van onverdraagzaamheid heeft opgestoken, dat men hem dan beschame. Het Ministerie heeft niet anders gewild dan handhaving der regten van den Staat en vrijheid van alle godsdiensten, zonder onderscheid.

Ten tweede zegt de Min., dat hij niet gaarne uit den mond van den heer Zuylen het onregtvaardige van art. 10 had hooren aantoonen. De Minister herinnert dien Spr., dat het ontwerp-tractaat gesloten is in Julij 1851 en het suppletoire-tractaat in November 1851. Beide deze stukken zijn onder het vorig Ministerie goedgekeurd en wel te regt. Zij zijn ook goedgekeurd door dit Ministerie, omdat het tractaat aan hetzelfde nuttig voorkwam.

Nu is de heer van Zuylen in Oct. 1852 als Min. van Buitenl. Zaken opgetreden. Die Min. heeft toen die zaak behandeld; hij had dus art. 10 onder het oog gehad en hij heeft niets tegen dat art. 10 gedaan. Den 23 Maart 1853 is door den heer van Zuylen goedgekeurd de nota van onzen zaak-gelastigde te Lissabon, houdende aandrang tot de verklaring aan de Portugesche Regering of men het tractaat zou ratificeren of niet.

De heer van Zuylen heeft, tijdens hij Minister was, geene enkele bedenking tegen artikel 10 gemaakt, en nu vraagt de Min. of die spreker dan regt heeft zoodanigen persoonlijke aanval tegen den Minister van Buitenlandsche Zaken te rigten als hij gedaan heeft. Wat zal het Portugeesch Gouvernement van dat alles zeggen, als het dit leest.

Overigens zegt de Min., dat hij dit tractaat, dat hij van zijne voorgangers aanvaard heeft met overtuiging verdedigt, omdat hij gelooft, dat het in het belang des land is. In de derde plaats moet de Min. ten aanzien van art. 10 opmerken, dat het doel van het tractaat niet is den overgang van Protestanten op het gebied waar de R. C. godsdienst heerschende is, maar wel een overgang van grondgebied waarop zich Katholijken bevonden, onderdanen van Portugal en die nu onder Nederlandsch gezag komen. Overigens deelt de Min. het denkbeeld, dat wij de uitbreiding der godsdienstige verdraagzaamheid moeten zien te verkrijgen, maar hij meent dat dit door ons voorbeeld moet geschieden, maar niet door oorlog of verdragen.

De Min. vraagt of wij zoo magtig zijn dat wij, ten aanzien der vrijheid van godsdienst, de wet aan andere natien moeten voorschrijven. Overigens moet men wel opmerken, dat als er gesproken wordt van vrijheid van godsdienst, het dan niet is van de godsdienst, waarvan men spreekt maar van een staatkundig regt tot vrije godsdienstoefening. De Min. vraagt, of wij dan aan andere staten onze beginselen tegen hun zin, gewoonte of instellingen moeten opdringen?

Neen, door toegevendheid en zachtheid kunnen wij verdraagzaamheid verbreiden, maar niet langs den weg dien men schijnt te willen. De vraag is alleen of het tractaat gewigtig is of niet. Is het niet gewigtig, dat men het dan verwerpe, maar zoo het dit wel is, dan vraagt de Min. of men dan om art. 10, omdat onze nabuur ons beginsel van vrijheid van godsdienst niet wil erkennen, het tractaat moet verwerpen.

Dat zou zijn eene propagande constitutionnele en niet eene propagande religieuse. Bij het tractaat met Costa-Rica is de vorige Regering zoo gelukkig geweest hepalingen nopens de begrafenissen te verkrijgen. De Min. verheugt er zich over. Doch bij dit tractaat heeft zijn voorganger het art. 10 gelaten zoo als het was. Beide tractaten zijn onder het vorig Ministerie ontworpen en door het daarop volgend Ministerie goedgekeurd. Hij heeft die erfenis niet gerepudieerd; want beide tractaten waren goed en nuttig.

De heer VAN ZUYLEN VAN NIVELT merkt op, dat de Min. van Buitenl. Zaken de schuld op zijnen voorganger heeft geworpen. Spr. heeft nu geen stukken voor zich; hij herinnert zich de zaak eens onder de oogen gehad te hebben. Maar hoe ook de beëindiging zij, in allen gevalle was die toen niet nabij. Het art. 10 heeft destijds zoo weinig zijne aandacht tot zich getrokken, dat hij het niet eens gezien heeft; maar daarvan kan de Minister zeker zijn, dat, als het er op had aangekomen de onderhandelingen verder voort te zetten, hij bij de eindregeling art. 10 niet zou hebben toegelaten.

De heer VAN HOËVELL betoogt nader dat het artikel 10 onnoodig is, en dat de voordeelen van het tractaat geene zijn, en niet geëvenredigd zijn aan de opoffering van 2 ton.

De heer VAN ECK blijft volhouden, dat art. 10 eene hulde is aan de onverdraagzaamheid van Portugal.

De MINISTER VAN KOLONIËN betoogt nog nader de voordeelen, die uit het tractaat zullen voortvloeijen.

De MIN. v. BUITENL. ZAKEN zegt, in antwoord op den heer van Hoëvell, dat art. 10 in het tractaat opgenomen is, omdat de Portugesche regering er hoogen prijs op stelde en er veel aan hechtte. Aan den heer van Zuylen antwoordt de Min., dat hij geen verwijt tot hem gericht heeft; hij heeft alleen gezegd, dat hij voortgezet heeft, wat hij gevonden heeft, gelijk de heer van Zuylen heeft voortgezet wat zijn voorganger heeft nagelaten.

De Min. geeft toe dat de heer van Zuylen art. 10 niet gelezen heeft, maar dan heeft hij toch aangedrongen op de ratificatie van iets, dat hij niet gelezen heeft.

De beraadslagingen worden gesloten. Bij stemming wordt het tractaat verworpen met 82 tegen 22 stemmen.

Daarna is aan de orde de beraadslaging over het ontwerp van wet tot goedkeuring van artikelen der overeenkomst met Frankrijk tot wering van den nadruk.

De heer VAN DER LINDEN zal slechts enkele punten bespreken, omdat hij de meer bepaalde bestrijding van het tractaat overlaat aan de beide bestrijders van het vorig tractaat, dat in der tijd verworpen werd. Hij heeft nu alleen drie grieven, die ook ingeweven zijn in de adressen der boekhandelaars-vereenigingen.

Die bezwaren zijn: 1o. het inkomend regt, het enorm verschil tusschen Fransche boekwerken van Frankrijk hier te lande binnenkomende, of van hier verzonden naar Frankrijk; 2o. het regt van vertaling, dat belemmerend is voor den Hollandschen boekhandel; en 3o. het niet deponeren der Fransche uitgevers van hunne werken hier te lande, waaraan de Hollandsche boekhandelaar zelf zijn onderworpen.

De heer VAN LENNER verdedigt het tractaat uit het oogpunt, dat wij alsdan in de gelegenheid zijn om Frankrijk tot bondgenoot te hebben als wij een tractaat met België tegen den nadruk van Hollandsche werken zullen sluiten. Spreker dringt ten slotte aan op eene wijziging der wet op den boekhandel van 1817.

De voortzetting der beraadslagingen is bepaald op morgen ten 11 ure.

's Gravenhage, 21 Junij.

Z. M. heeft aan Z. S. de Haan, op verzoek, eervol ontslag verleend als burgemeester van Westdongeradeel, met ingang van 1 Julij aanstaande.

Z. M. heeft aan D. Fagg, op verzoek, eervol ontslag verleend als auditeur bij den schattararaad der dienstdoende schatterij te Vlissingen, en tot auditeur bij gemelden schattararaad benoemd P. Forbes Wels, ambtenaar bij de gemeente-secretarie aldaar.

Z. M. heeft aan D. J. R. Jordens, op verzoek, eervol ontslag verleend als notaris te Deventer, in te gaan met den 1sten Julij aanstaande.

Z. M. heeft tot notaris te Deventer benoemd Mr. G. E. Jordens, aan wien tevens eervol ontslag is verleend als procureur bij de arrondissement-regtbank aldaar, onder bepaling dat een ander zal ingaan met den 1sten Julij aanstaande.

De heer van Doren heeft zich weder in den Nieuwsbode doen hooren, en zijne verantwoordiging te kennen gegeven, dat wij op zijne vroegere uitspraken (hij noemt

ze argumenten) tegen de emancipatie der slaven niet geantwoord hebben.

Wij zullen hem mededeelen waarom.

Wij weten wel, dat hij geen neger is, (want zou hij dan zoo onmedoogend zijn?) maar wij houden hem toch voor een mooriaan, en dien schoon te wasschen is immers vergeefsche moeite. (Indiër.)

De dagbladen nemen een bericht over van den Tielschen correspondent van de A. C., dat de heer Nowan, uitgever van de Indiër, aan den regter van instructie bij de arrondissementen-regtbank te Tiel, als verantwoordelijk schrijver van een artikel, waarover door den heer P. van Rees eene klage is ingediend, heeft opgegeven den heer H. J. Lion (van Java).

Dit artikel dient in zooverre aangevuld te worden, dat die schriftelijke verklaring afkomstig is van den heer Lion zelf, die zich, in zijne eigenschap als verantwoordelijk redacteur van de Indiër, heeft verklaard ook als de schrijver van genoemd artikel.

Ten gevolge dezer verklaring heeft de heer Lion ook reeds eene dagvaarding ontvangen, om op de klage gehoord te worden. (Indiër.)

In de residentie zijn aangekomen en aan het hôtel de l'Europe afgestapt de burggraaf Bellissent Durban, met familie, komende van Parijs.

Bij het Depart. van Binnenl. Zaken is, ten behoeve der noodlijdenden door den jongsten watersnood, ontvangen eene som van f 6,165.97½, zijnde de gezamenlijke zuivere opbrengst der door de Koninklijke Belgische Sociëteit St. Cecilia te Mechelen, op den 4den, 5den en 6ten Junij II. gegeven muziek-uitvoeringen te Rotterdam, 's Gravenhage en Dordrecht. Die opbrengst was te Rotterdam f 2,824 21½, f te 's Gravenhage f 2,960.76 en te Dordrecht f 381.00.

Bij den Minister van Financien is ontvangen een bankbiljet van f 40, onder de letter P, postmerk Arnhem van den 16den dezer, ten behoeve van 's Rijks schatkist ingezonden.

Verslag wegens den toestand der te velde staande gewassen in de provincie Noordbrabant.

Tarwe. Deze heeft door het natte najaar van 1854, en later gedeeltelijk door het water en de vorst over het algemeen veel geleden.

Die, welke in het bijzonder door het water geleden had, heeft moeten worden omgeploegd. Zekere soort van Engelsche witte tarwe, welke men veel begon uit te zaaien, is geheel bevrozen; zoodat aan het daarmede bezaaide land eene andere bestemming moest worden gegeven.

Op de hoogstgelegene landen is de gewone tarwe bijzonder goed en belooft zij een goede uitkomst, maar op de landen, welke gedeeltelijk door het water geleden hebben, staat zij slecht, waarschijnlijk tengevolge van het koude voorjaar.

Rogge. Deze heeft door dezelfde omstandigheden veel geleden; zij is door het schrale voorjaar zoo zeer gedund, dat men hier en daar tot omploegen heeft moeten overgaan, terwijl anderen velden half bezet zijn blijven liggen.

Op de laat uitgezaaide is de hoop nog levendig, dewijl dit bezaai door gunstig weder eene voldoende opbrengst kan leveren.

Zomergarst. De vroego is aan het uitkomen en vertoont zich goed, met de late wordt de zaaiing begonnen.

Wintergarst. Deze heeft mede door de vorst en het schrale voorjaar veel geleden, doch begint zich vrij goed te ontwikkelen, zoodat men daarvan eene redelijke verwachting mag koesteren.

Haver is zeer veel uitgezaaid, ter vervanging van het uitgeploegde wintergraan.

De vroego staat bijzonder goed, de late begint uit te komen; beide verlangen naar warmte.

Boekweit, onder gunstige omstandigheden uitgezaaid, is goed opgekomen en heeft tot dusverre een goed aanzien.

Koolzaad. Dit leverde in het najaar van 1854 een bijzonder schoon vooruitzicht op; hetwelk echter aanmerkelijk door het water en de vorst is verminderd.

Het op de laag gelegene landen gezaaide is door water geheel vernietigd; het overige had zooveel door de vorst geleden; dat het in Maart en het begin van April geheel verloren scheen, doch het heeft zich, in weêrwil van het gure weder, zoodanig hersteld, dat het nog een redelijk gewas kan opleveren.

Vlas. Dewijl de landerijen veelal laat met water zijn bezet geweest, en door dat ongunstige voorjaarsweder, is het vlas later dan gewoonlijk uitgezaaid. Het is goed opgekomen en belooft eene ruime opbrengst.

Hennep is reeds gedeeltelijk uitgezaaid; de gunstige weersgesteldheid geeft daarvan eene goede verwachting.

Erwten groeien welig en hebben daardoor vrij algemeen een gunstig aanzien.

Duivenboonen zijn veel doch laat uitgezaaid; zij staan redelijk goed en hebben door de nachtvorst niets geleden.

Aardappelen zijn, om het gure voorjaar en de vele natte gronden, later dan in het vorige jaar uitgepoot.

Zoowel de late als de vroego soorten beginnen op te komen. Het vooruitzicht is dienaangaande goed.

Klaver staat goed bezet. Het gure en natte voorjaar schijnt te hebben veroorzaakt dat er nog weinig te velde staat.

Gras is ten gevolge van het gure voorjaar laat begonnen te groeijen; gunstig weder kan de opbrengst zeer voldoende maken.

In de eerste helft der maand Julij e. k. verwacht men de benoeming tot 2de luits, bij de verschillende wapens van het leger hier te lande en in de O. I., te weten: 28 kadets van de Koninkl. milit. academie voor zee- en land-

magt, voor hier te lande; 15 onder-officieren van het leger voor hier te lande; 21 kadets van de Koninkl. milit. academie voor de zee- en landmagt voor het O. I. leger; 12 kweekelingen tot offic. van gezondheid 3de kl. voor hier te lande; 9 dito voor de O. I.; 6 dito voor de zeemagt en 2 kweekelingen voor milit. apothekers in O. I.

Wij lezen in het Journal de Bruxelles:

Het werk der spoorwegen zal dit jaar met veel bedrijvigheid in Limburg en het Kemperland voortgezet worden. De maatschappij van Aken naar Maastricht zal eenen tak van Maastricht naar Hasselt laten maken. De maatschappij van Lier naar Turnhout zal hare lijn van Turnhout naar Tilburg en 's Hertogenbosch doortrekken om zich aan de groote lijn van Vlissingen op Dusseldorp aan te sluiten. Dezelfde maatschappij is op het punt eenen tak van Herenthals op Gheel, Beverloo en Hasselt te doen aanleggen.

Wij vernemen, zegt de Ark. Cl., dat Z. M. de Koning afwijzend beschikt heeft op het verzoek om gratie, gedaan door Hendrik Beckman, ter zake van brandstichting, waarbij te voorzien was, dat eenige menschenlevens, onder de gemeente Apeldoorn, daardoor in gevaar konden worden gebracht en dat morgen, Vrijdag, die straf aan hem zal voltrokken worden.

Utrecht, 20 Junij. Gisteren is alhier tot doctor in de heekunde gepromoveerd, de heer A. F. Verhoeff, med. et art. obst. van Utrecht en tot doctor in de verloskunde, de heer A. van Eijk, med. doct. te Heusden, beiden met theses.

Wij lezen de volgende berichten in de Indiër:

Men deelt ons mede, dat door de regering van Nederl. Indie een voorstel is gedaan tot benoeming van een lid in den raad van Indie, in plaats van den heer P. Meyer, in April jl. met verlof naar Nederland vertrokken. Als candidaten, op die voordragt geplaatst, noemt men de heeren Mr. A. Prins, algemeen secretaris, en Steinmetz, resident van Pasoeroewan. De derde candidaat wordt niet genoemd.

Bij eenige hooggeplaatste ambtenaren scheen het voornemen der Ned. regering, om vreemde consuls in de kolonien toe te laten veel byval te vinden.

De resident van Bantam, de heer Wiggers, had om zijn pensioen verzocht. Als opvolger noemde men den heer Nieuwenhuizen, laatst assistent-resident van Probolinggo.

In de instructie voor ingenieurs wordt gesproken van Nederlanders of Europeanen, in Nederlandsch Indie geboren. Men vraagt waartoe die onderscheiding dient? of de laatste categorie niet Nederlanders zijn? Men vindt die be teekeningen in Indie hoogst onaangenaam voor de bewoners der kolonien.

Het stoomschip Soembing zoude naar een togt naar den Oosthoek van Java in het begin der maand Mei te Batavia zijn, ten einde naar Japan te vertrekken, of wel ter dispositie te staan van den gouverneur-Generaal, die tegen dien tijd zijne inspectie-reis naar de Molukken zoude doen, waartoe hij het verlof in Nederland aangevraagd en verkregen had.

Te Sourabaja was een tijdlang gebrek aan vrijwillig werkvolk bespeurd. Te Batavia waren de tegenstanders van vrijen arbeid dadelijk aan het schreeuwen geraakt, dat men nu reeds de uitkomst zien kon, wanneer men de Javanen niet meer tot den arbeid dwong. De waarn. directeur der openbare werken, Uhlenbeck, was naar Sourabaja vertrokken, om een onderzoek daarover te doen. Het bleek, dat de kolijpluk en andere oogsten de handen der bevolking een tijd lang vereischt hadden. Thans werkten reeds weder 4000 vrijwilligers aan de sluis te Melierip en andere waterlaastwerken.

De vertoogen in de Indiër en het Tijdschrift voor Ned. Indie over de maatregelen, tot verkrijging van rijst voor Banca, genomen schenen niet zonder uitwerking te zijn gebleven. Er was van uit Nederland last ontvangen. de levering van rijst voor Banca bij contract uit te besteden. Die nadeelge werking der drukpers!!

Men betreurde het zeer, dat bij de oprigting van scholen voor de Javanen alleen de rijken en adellijken in staat gesteld werden, hunne kinderen aan het onderwijs te doen deelnemen. Men beschouwde dit als een middel, om den afstand tusschen den Javaanschen adel, en den geringen Javaan, nog grooter, dan te voren te maken, en daardoor den trots der eersten, en den haat der laatsten voedsel te geven.

Bij gelegenheid van een huwelijck van een Engelschman te Batavia, was ten behoeve van het fonds voor de nagelaten betrekkingen van het Engelsche leger in de Krim eene som van f 40,000 bijeengebracht.

Wij zijn benieuwd, wat voor den watersnood in Nederland zal verzameld worden. Misschien niet veel, met het oog op het batig slot.

Verscheidene aanvragen waren gedaan door militaire intendanten op de hoofdplaatsen om klerken voor hunne bureaux. De oorzaak daarvan was te vinden in het verlangen der regering, om de soldaten daar geëmployeerd, te doen vervangen door inlandsche kinderen.

Wij kunnen dit denkbeeld niet afkeuren; maar veel liever zouden wij zien, dat de regering meer gelegenheid gaf aan de inlandsche kinderen, om hun voortkomen te vinden door landbouw en andere bedrijven, waar zij vooruit komen, en niet, gelijk op die militaire bureaux, als klerken dadelijk hunnen baton de maréchal verkrijgen. Dat bedrijf van Djoeroe toekes is niet bontijdenswaardig.

In een Hamburgsch nieuwsblad leest men het volgende: Onder onze werktuigkundigen is in hooge mate de belangstelling gaande gemaakt wegens eene sedert 14 dagen op Baakenwärdter opgerigte nieuwe kraan. Deze machine is afkomstig uit de ijzergieterij der HH. L. J. Enthoven en Co. te 's Gravenhage, en onderscheidt zich door de eigenaardigheid, dat terwijl, zij den last op ligt tegelijkertijd

door haar het gewigt tot 3000 pond toe wordt aangedukt. De verwondering der tot onderzoek dezer kraan naar Baakenwärdter gekomen deskundigen steeg ten top toen zij, na met eenen last van 3000 pond bezwaard te zijn, nog zelfs de bijgevoegde zwaarte van 1/2 pond aanwees. Men meent te weten, dat de heer R. J. Robertson, de agent voor deze Hollandsche kraan, bestellingen van onderscheiden zijden heeft te verwachten.

Ingezonden stukken.

Het kan verkeeren.
BREDEROODE.

In den goeden ouden tijd van onze voorvaders, werden de Burgemeesters regtstreeks aangesteld door Baronnen, Graven Stadhouders enz. enz.

Vele eerwaardige mannen, toegerust meer met praktische dan wel met wetenschappelijke kennis, traden toen aan het hoofd der burgerij op. Dat destijds niet altijd de keuze goed uitviel, zoowel betrekkelijk het individu dat benoemd werd, als in bevordering van belangen der ingezetenen, dit zal wel geen betoog behoeven, omdat het menschelijke daden zijn, die veelal afhankelijk blijven van inzichten, zoowel van hen die benoemd zijn als van de benoemenden.

Thans geschieden dergelijke keuzen met een trap. De commissarissen in de provincie doen de voordragt; de Koning benoemt. Thans wordt meer gelet op wetenschappelijke opleiding dan op praktische kennis en ondervinding, terwijl mannelijke leeftijd en ervaring wel eens, ja te dikwerf, moet wijken, voor jeugdiger leeftijd, zonder kennis van het maatschappelijk leven. Thans is de betrekking van Burgemeester meer eene oefenschool in plaats van te moeten zorgen voor de belangen der ingezetenen.

Te Uithuizermeden (provincie Groningen) is dezer dagen tot Burgemeester benoemd de heer F. J. Kappeyne van de Coppeloo.

Junij 1855.

Men let op hen die handelen.

Advertentien.

TE HUUR.

TWEE à DRIE KAMERS, modern gemeubeleerd met alle toebehooren, bediening en gebruik van een fraaijen tuin, tegen zeer modieken prijs. Te bevragen onder lett. P. F. aan het Bureau van dit Blad. (868)

226ste Nederlandsche Staats-Loterij.

11e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

No. 17991 f 25000; — 194 f 2500; — 4662 en 14185 ieder f 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 21 Junij 1855

Nederland. Pct.	Rusland. Pct.
Ned. W. Schuld. 2½ 63½ ½	Hope 1798/1816 5 102½ ½
Dito Certificat. 3 75½	Dito 1828/1829 5
Dito Dito .. 4 98½ ½	Cert. 1831/1838 5
O. I. Leening. 4 9½	Dito Dito 4½
Amort. Syndic. 8½	Dito Hope .. 4 77½
Hand.-Maats. 4½	Dito Stieglitz .. 5 76½
Belgie.	Dito dito 5e Ser. 4
Certificaten. 2½	Dito 1854 .. 5 81½ ½
D° Rothschild. 2½	Inschr. Assig. 6
Frankrijk.	Certific. dito. 6
Obligatiën .. 8	Polen.
Spanje.	Obligatiën .. 4 69½
Nieuwe .. 1 18½ ½	Oostenrijk.
Dito Buitenl. 8	Metalliek .. 5 61½ ½
D° Binnenl. 8 80½ ½	Dito bet. Amst. 5 72½ ½
Bew. Sp. Com. 4½	Dito Nation. 5 65½ ½
Amort. Schuld. 4½	Dito 1847 .. 2½ 81½ ½
Portugal.	Dito 1851/1852 2½ 81½ ½
Londen nieuwe. 8 89½ ½ ½	
Dito uitgest. 4	

Mexic., te Lond. 8 pct. 19½ ½, 20; dito Onb. 19½ ½; Gren., te Lond. p. s. 100. 2½ pct. 16½ ½; dito 6½; Venez. 3½ pct. 27.

Binnenl. fondsen waren heden met weinig affaire algemeen flauwer. In buitenl. effecten verkeerde de markt mede in ongunstige stemming, inzonderheid ten opzichte van Oostenrijksche fondsen, welke 5 pct. alle circa ½ lager blijven door kooporders op het hooger nieuwe Russische merk, in de soorten was weinig handel.

LONDEN, Woensdag 20 Junij. Consols op t. 91½, 91; N. Mexic. 3 pct. 21½, 21½, 22; Gren. Uitg. 6½, 7; Ecuador 3½, 4; Turksche leening 82; Spanj. pct. 48½, 4; dito 3 pct. buit. 38½; dito Certific. 4½, 4; dito Passive 4, 4, 4; Rusl. 4½ pct. 89½; dito 99½; Holl. 4 pct. 95; dito 2½ pct. 64½.

PARIS, Woensdag 20 Junij. Fr. 4½ pct. 98.50; pct. 67.85; Sp. hinn. 3 pct. 31; dito 1 pct. 18½; tall. 5 pct. 86.

Na de heurs, 3 pct. 68.15 op het gerucht dat de 1 uitgesteld is.

WEENEN, Woensdag 20 Junij. N. Metall. 78½; N. 84; Bankactien 994; Lombarden 99; Loten 1854; Wissel op Londen 12.01; dito op Parijs 143½; Zilver

MADRID, Dingsdag 19 Junij. Sp. 3 pct. hien; dito 1 pct. 18.20.